

DE ZEVENDE BOETPSALM - PSALM 143

(weergave 1525)

Een Psalm van David.

1. Ach HEERE, verhoor mijn gebed! Hoor naar mijn smeken omwille van Uw waarheid – antwoord mij vanwege Uw gerechtigheid!
2. En ga niet met Uw dienaar in het gericht, want voor U is geen levend mens rechtvaardig.
3. Want de vijand vervolgt mijn ziel – hij heeft mijn leven vernederd tot op de aardbodem. Hij heeft mij neergelegd in donkerheid, zoals de doden van deze wereld [neerliggen].
4. En mijn geest is in mij beangstigd geworden – mijn hart beeft in mijn lichaam.
5. Ik denk aan vroegere tijden – ik heb al Uw werken verkondigd en op de werken van Uw handen heb ik de aandacht gevestigd.
6. Ik heb mijn handen uitgestrekt tot U – mijn ziel verlangt naar U als een dorre landstreek [naar regen]. Sela.
7. HEERE, verhoor mij spoedig – mijn geest bezwijkt. Wendt Uw aangezicht niet van mij, opdat ik niet gelijk word aan hen, die in de hel neerdalen.
8. Laat mij tijdig van Uw barmhartigheid horen, want ik vertrouw op U. Maak aan mij de weg bekend, waarop ik gaan moet, want ik hef mijn ziel tot U op.
9. HEERE, red mij van mijn vijanden – tot U neem ik toevlucht.
10. Leer mij doen naar Uw welbehagen, want U zijt mijn God. Dat Uw goede Geest mij toch op de gebaande weg zou leiden.
11. HEERE, maak mij levend vanwege van Uw Naam – voer mijn ziel uit de vervolging vanwege van Uw gerechtigheid.
12. Vernietig mijn vijanden vanwege Uw genade. Doe allen omkomen, die mijn ziel beangstigen, want ik ben Uw dienaar.

Elke Psalm – heel de Schrift – roept om genade, prijst de genade, zoekt Christus en looft alleen het werk van God. Alle werken van mensen worden echter door de Schrift verworpen. Daarom is deze Psalm, na de voorafgaande, niet moeilijk om te

begrijpen. Het is één stem die spreekt! Men moet weten: deze Psalm wordt gesproken in naam van het gehele volk van Christus en tegelijk van ieder afzonderlijk, die tot dat volk behoort. De dagelijkse vijanden van dit volk zijn de wijzen van deze wereld en de in eigen oog rechtvaardigen, die van de genade van God niets weten en ook niets willen weten. Ja, die zelfs door hun vermeende en verblinde heiligheid en goede voornemens verleid, zich verbeelden, dat niemand de genade Gods hoger acht dan juist zij.

VERS 1:

ACH HEERE, VERHOOR MIJN GEBED! HOOR NAAR MIJN SMEKEN OMWILLE VAN UW WAARHEID – ANTWOORD MIJ VANWEGE UW GERECHTIGHEID!

‘Ach HEERE, verhoor mijn gebed!’ Het leven van een heilig mens bestaat meer in het ontvangen van God, dan in het geven aan God. Het is meer een vroom worden, dan een vroom zijn. Dat bedoelt de heilige Augustinus, als hij zegt: het geloof verkrijgt, wat de wet eist. Daarom is bidden, begeren en zoeken het juiste leven van een innerlijk levend mens. Zoals ook in de Psalm staat: ‘Wie God altijd zoeken, zal niets goeds ontbreken’ (Psalm 34:11). En ergens anders staat: ‘Zoek altijd Zijn aangezicht’ (Psalm 105:4). Omgekeerd – en dat mogen de verwaande heiligen wel goed begrijpen – staat geschreven: ‘Er is niemand die God zoekt’ enzovoort (Psalm 14:2 vv). Deze *heiligen* hebben immers alles al [in zichzelf] gevonden.

‘Hoor naar mijn smeken omwille van Uw waarheid,’ of: omwille van Uw geloof. Niet om mijn waarheid, want die is ijdelheid en bedrog, maar omwille van Uw waarheid [of ook: Uw geloof] die U mij geeft.

‘Antwoord mij vanwege Uw gerechtigheid.’ Niet vanwege mijn gerechtigheid, want die is toch alleen zonde en ongerechtigheid. Het is alsof de psalmist zegt: maak mij door Uw genade waarachtig en rechtvaardig, want ik zie veel mensen, die met hun eigen waarheid en gerechtigheid het echte en goede menen te hebben, en juist op dié manier waar en rechtvaardig willen zijn – o God, bewaar mij toch! Zij willen zelf ook wat zijn, terwijl ze toch niets zijn, onnut zijn, leugenaars zijn, dwazen zijn, zondaars zijn. Hier moet men goed opletten: de woorden ‘Uw waarheid’ en ‘Uw gerechtigheid’ betekenen níét – zoals velen menen – dié waarheid en gerechtigheid, waarmee God Zelf waarachtig en rechtvaardig is. Het is juist alleen die genade waarmee God óns waarachtig en rechtvaardig maakt dóór Christus. Op deze manier spreekt de apostel Paulus in de Brief aan de Romeinen – in de eerste drie hoofdstukken – en noemt dat ‘Gods gerechtigheid’ of ‘gerechtigheid Gods’ en ‘waarheid Gods’, namelijk die ons door het geloof in Christus geschonken wordt. Ook bestaat ‘Gods waarheid’ hier niet alleen in woorden, maar veelmeer in de inhoud of het wezen van Zijn woorden, waarvan alleen de vervulling die genade en barmhartigheid is.

Voorbeeld: een betaalmunt of een nagmaakte gulden is geen echte gulden – maar slechts een afbeelding ervan. Ja, het is oplichterij en zwendel, als ze voor echte guldens moeten doorgaan en gehouden worden – maar een echte gulden is iets dat waar en onvervalst is. Op die manier is ook het leven, het werk en de gerechtigheid van alle verwaande en vermeende heiligen, vergeleken met Gods gerechtigheid en het werk van Gods genade, slechts blinkende schijn en een dodelijk gevaarlijke vervalsing, als men ze voor echt en waar laat doorgaan. Hier is geen sprake van *waarheid*, want de waarheid is alleen eigen aan God. Hij alleen schenkt de echte, volmaakte, goede rechtvaardigheid, die niet ís dan alleen door het geloof in Christus. Het woordje *waarheid* mag daarom ook vanuit het Hebreeuws vertaald worden met *in fide tui*, dat is: in Uw geloof.

VERS 2:

EN GA NIET MET UW DIENAAR IN HET GERICHT, WANT VOOR U IS GEEN LEVEND MENS RECHTVAARDIG.

‘En ga niet met Uw dienaar in het gericht.’ Als zelfs de dienaar van God, die toch zonder twijfel in de genade staat, niet bestaan kan voor het oordeel, maar zijn toevlucht moet nemen tot de barmhartigheid – waar zullen dan de vijanden en zondaren blijven? Ja, waar zullen dan ook de verwaande heiligen blijven, die zo verblind zijn, dat ze zich verbeelden op grond van hun werken, dóór hun goede leven – verdienste, loon, gunst en dank bij een rechtvaardig God te zullen vinden? Zij vrezen niet, dat het oordeel van God óók over de goede werken zal gaan, ze menen dat dit alleen maar over de verkeerde werken gaat. Alsof zij precies wisten, wat in het gericht van God bij hen als goed of kwaad beoordeeld zal worden!

‘Want voor U is geen levend mens rechtvaardig,’ of: voor Uw ogen is geen levend mens rechtvaardig. Het is alsof hij zegt: in mijn en in de ogen van mensen mag ik als een rechtvaardige beoordeeld worden, maar voor U is niemand die leeft rechtvaardig. Wie echter gestorven is, die is gerechtvaardigd. Dát zegt Paulus: ‘Wie gestorven is, die is gerechtvaardigd van zijn zonden’ (Romeinen 6:7). Deze dood begint tijdens het boetende [of: berouwvolle] leven en duurt voort tot in het graf, zoals het staat in de Psalm: ‘Wij worden dagelijks gedood om uwentwil’ (Psalm 44:23).

VERS 3:

WANT DE VIJAND VERVOLGT MIJN ZIEL – HIJ HEEFT MIJN LEVEN VERNEDERD TOT OP DE AARDBODEM. HIJ HEEFT MIJ NEERGELEGD IN DONKERHEID, ZOALS DE DODEN VAN DEZE WERELD [NEERLIGGEN].

‘Want de vijand vervolgt mijn ziel,’ of: mijn vijand heeft mijn ziel vervolgd. Mijn vijanden, dat zijn zij, die mij om hun wijsheid en gerechtigheid altijd weerstaan. En zo heeft iedere Abel een Kaïn, en Izak heeft een Ismaël, Jacob heeft een Ezau, en Christus heeft een Judas, die zijn ziel vijandig is. Ja, vooral in die dingen, die de ziel

aangaan – dus in de waarheid [of: geloof] en in de gerechtigheid. Want de hoogmoedigen verdragen het niet dat hun waarheid en gerechtigheid niets zou zijn. Dat is ook de reden waarom ze de echte rechtvaardige mensen, die alleen in Gods waarheid en gerechtigheid leven, vervolgen.

‘Hij heeft mijn leven vernederd tot op de aardbodem,’ of: hij slaat mijn leven tegen de grond. Dat betekent: de anderen leven in eer en zijn hoog gezeten. Zij stijgen in achting in de ogen van mensen vanwege hun uitwendige schijn! Ik moet echter geheel vernederd worden in de ogen van mensen – verworpen en veracht! Want met deze woorden wil de profeet aangeven, wat een veracht ding een mens is, die in de genade en in Christus leeft. Niemand eert hem, integendeel, juist ieder ziet op hem neer en men beschouwt hem als een volkomen onnut, ja een onbruikbaar, gevaarlijk mens in alle dingen, die mensen doen en uitvoeren. Bij wie het nog niet zover gekomen is – wie zulke vijanden nog niet heeft – wie al zijn goede werken en woorden, zijn raad en mening nog niet als dwaas, slecht en onbruikbaar beschouwt, die is nog niet op de goede manier tot Christus gekomen. Dat wil ook zeggen: dat hij zélf zijn eigen vijand wordt en zichzelf dat aandoet, wat de anderen hem moesten aandoen. Dus dat hij zichzelf, bij al zijn goede woorden, werken en leven, als een nietsnut en een dwaas beschouwt en zijn eigen hart tot op de bodem doorziet – zonder zichzelf te bedriegen.

‘Hij heeft mij neergelegd in donkerheid, zoals de doden van deze wereld [neerliggen].’ Dat betekent: zij – mijn vijanden – zitten in het licht en zijn bij de mensen bekend en worden geroemd. Zij zijn gevierd en geliefd, mij juist legt Hij neer in volkomen verachting en oneer. Ik ben als een dode, die voor de wereld niet meer meetelt. Zoiets heeft de psalmist ook al eerder gezegd: ‘Ik ben geworden als een nachtraaf, als een eenzame vogel in de woestijn’ (Psalm 102:7). Dit is de werkelijkheid: een rechtvaardige heeft men in geen enkel beroep of ambt nodig. Ja, daarvoor komt hij ook niet in aanmerking. Men wil niets van hem weten en wenst hem niet te kennen. Maar zij, die in een schijn van heiligheid rondstappen, gaapt iedereen aan.

VERS 4:

EN MIJN GEEST IS IN MIJ BEANGSTIGD GEWORDEN – MIJN HART BEEFT IN MIJN LICHAAM.

‘En mijn geest is in mij beangstigd geworden – mijn hart beeft in mijn lichaam,’ of: en mijn geest is in mij bekommerd geworden, mijn hart is in mij bedroefd geworden. Dat betekent: het goede offer, dat God behaagt – zo stond het in de vierde Boetpsalm – is, als de ziel zich van alle troost heeft losgemaakt, die ze bij schepselen vond, als ze ook door zichzelf verlaten en vervolgd wordt, zodat ze volkomen naakt en leeg is en nog slechts op Gods genade wacht. Dat zijn de zaligen, van wie gezegd wordt: ‘Zalig zijn zij, die wenen, want ze zullen getroost worden’ (Lukas 6:21 en Mattheüs 5:4).

VERS 5:

IK DENK AAN VROEGERE TIJDEN – IK HEB AL UW WERKEN VERKONDIGD EN OP DE WERKEN VAN UW HANDEN HEB IK DE AANDACHT GEVESTIGD.

‘Ik heb gedacht aan vroegere dagen.’ Dat betekent ook: dat de mensen, die uitwendig in heiligheid leven, die graag vooraan zitten en in de ogen van anderen willen schitteren, die niet bekommerd of bedroefd zijn, die hun troost en vreugde hebben in het tegenwoordige en in daden van eigen kracht, wijsheid en gerechtigheid, dat zij – zeg ik – God niet nodig hebben! Ik echter, die helemaal arm ben en deze dingen niet bezit, ken geen andere troost dan deze: dat ik er aan denk hoe God al Zijn heiligen vroeger ook gebrek heeft laten lijden, en hoe Hij nog nooit één mens op grond van zijn eigen werken, eigen kunnen of weten of vanwege zijn vroomheid bewaard en verlost heeft. Zo belijdt ook de Psalm: ‘O God, wij hebben het gehoord, onze vaders hebben ons verteld van het werk, dat U eens, in hun dagen, gedaan hebt; hoe U de heidenen verdreven en verslagen hebt, om onze vaders in hun land te doen wonen – want waarlijk – niet met hun zwaard hebben zij het land ingenomen en niet hun kracht heeft hen geholpen, maar Uw kracht en het genadige licht van Uw aangezicht – want dat was Uw welbehagen’ (Psalm 44:2-4), en ze hebben het zelf niet verdiend.

VERS 6 (volgens de originele WA weergave: zelfde tekst als vers 5):

IK DENK AAN VROEGERE TIJDEN – IK HEB AL UW WERKEN VERKONDIGD EN OP DE WERKEN VAN UW HANDEN HEB IK DE AANDACHT GEVESTIGD.

‘En op de werken van Uw handen heb ik de aandacht gevestigd,’ of: ik heb mijn aandacht gewijd aan al Uw werken. Dat wil zeggen: naar de werken van mensen, hoe schitterend ze ook mogen zijn en hoezeer de wereld er op gesteld is, heb ik niet omgezien. Want ik weet, dat ze niemand zalig maken en tot niets anders dienen, dan tot valse, ijdele eer. Maar alle troost, alle hulp en zaligheid is geheel en alleen in Uw werken gelegen. Als U onze werken doet en dus onze werken niet ónze, maar Uw werken zijn, dan zijn ze voor U aangenaam, recht, waar en goed. Maar zij, die de werken van hun eigen licht, hun eigen kracht en hun eigen wijsheid doen en die voor iets groots houden, erkennen deze werken van Uw genade niet. Als echter de psalmist zegt: ‘al Uw werken’, omdat de werken van God ontelbaar zijn, dan moet men dat zo verstaan, dat óók de werken, waarom hij zich als mens bekommert, alle van God zijn, en dat hij geen enkel werk van mensen, wat dan ook, prijzen wil. Want geen enkel werk van geen enkel mens is iets, maar alleen Gods werken zijn iets. Daarom beschrijft de psalmist met deze woorden treffend juist het wezen van de genade in haar tegenstelling tot het wezen van de natuur.

En verder: het woordje *meditabar*, dat hier door *aandacht wijden* of *aanschouwen* is vertaald, betekent in de Schrift dikwijls hetzelfde als *prediken*, of *spreken*, bijvoorbeeld in deze Psalm: ‘De mond van de gerechtvaardigde zal aandacht wijden

aan de wijsheid' (Psalm 37:30). Dat betekent: hij zal ze bedachtzaam en met inzicht prediken. Uit dit verkondigen van de werken en de genade Gods komt toch alle nijd en vervolging voort waarover hij in het derde vers geklaagd heeft, namelijk omdat de verwaande heiligen zich niet op Gods genade en werk verlaten, maar op de hulp van hun eigen werken, op hun eigen raad en op hun eigen krachten – in die richting toch gaan hun gedachten!

'Ik heb al Uw werken verkondigd,' of: en op de werken van Uw handen heb ik de aandacht gevestigd. Dat betekent: ik heb hun verteld van de werken van Uw handen en ze daaraan herinnerd, opdat ze niet hun eigen werken groot zouden achten. Maar dat heeft hen geen blijdschap gegeven, en daarom zijn ze mij vijandig geworden. De werken van Gods handen, dat zijn de vromen, die Hij voortbrengt en vormt uit genade. Dat [voortbrengen] gebeurt echter zonder enige medewerking van hun kant – alleen zó zijn en worden ze nieuwe schepselen in Christus. Deze werken [van God] echter bestaan in het doen en lijden, dat God dóór hen werkt, nadat Hij ze op die manier in het aanzijn geroepen heeft. Daarin werken ze mee [namelijk: door hetgeen God in hen werkt, zie Filippenzen 2:13]. Dat is het tweeërlei werk van God, waarvan ook de Psalm spreekt: 'Zij hebben nóch de daden van God nóch de werken van Zijn hand begrepen,' en wat er verder volgt (in Psalm 28:5 vv). En in een andere Psalm staat: 'De hemelen verkondigen de eer van God en het firmament verkondigt de werken van Zijn handen' (Psalm 19:2). Dat wil zeggen: de apostelen verkondigen alleen de gerechtigheid, die God ín ons werkt en met geen enkel woord spreken ze over de gerechtigheid, die de mensen zouden menen te kunnen te kunnen krijgen door werken.

VERS 7:

IK HEB MIJN HANDEN UITGESTREKT TOT U – MIJN ZIEL VERLANGT NAAR U ALS EEN DORRE LANDSTREEK [NAAR REGEN]. SELA.

'Ik heb mijn handen tot U uitgestrekt.' Dat betekent: omdat het zó is, dat alles aan Uw werken en aan Uw genade ligt, daarom doe ik niets anders dan naar genade vragen. Ik ben nooit zeker van mijn zaak als het mijn eigen werk betreft, zoals mijn vijanden wél zijn, die hun handen niet tot U uitstrekken. Zij stoppen hun handen liever in hun zakken en hebben niets van U nodig. Ze hebben een welgevallen aan zichzelf. De handen *tot God* uitstrekken, betekent tot God bidden en wel: in de geest! – bidden om dit ene: dat al onze werken aan God mogen worden toegeschreven.

'Mijn ziel verlangt naar U als een dorre landstreek [naar regen].' Zoals een dorre akker naar regen dorst, zo dorst mijn ziel naar Uw genade. Zo staat het in de Psalm: 'Mijn ziel heeft naar U gedorst' (Psalm 63:2), en dat gebeurt uit het inzicht, dat alle werken zonder Gods genade niets zijn – wat de verwaande heiligen niet geloven. Daarom gaan hun gedachten, hun woorden en hun leringen steeds en alleen maar over werken – en wel over hun eigen werken! Ze zijn volkomen verzadigd en dorsten

niet naar genade – ze heffen hun handen niet tot God omhoog! Zij beelden zich in, dat hun leven goed en recht én zelfs verdienstelijk zou zijn.

VERS 8:

HEERE, VERHOOR MIJ SPOEDIG – MIJN GEEST BEZWIJKT. WENDT UW AANGEZICHT NIET VAN MIJ, OPDAT IK NIET GELIJK WORD AAN HEN DIE IN DE HEL NEERDALEN.

‘Verhoor mij spoedig, o, God, mijn geest is krachteloos geworden.’ Eerder is gezegd: een ziel die ontroostbaar is – die niets in zichzelf vindt – is het offer dat God het meest behaagt. Vooral als ze roept om Zijn barmhartigheid. God hoort immers niets liever dan het schreien en dorsten naar Zijn barmhartigheid. Deze dorst echter kan niemand hebben die in zichzelf nog een goed leven vindt en bovendien niet vreest voor het oordeel van God. Nu zegt de psalmist: ‘Ik heb gedorst en naar genade verlangd, zólang dat hij zegt: ik kan niet meer, ik ben helemaal op van het wachten, daarom is het tijd: kom nu met haast en verhoor mij spoedig.’ Dit is tot onze lering gezegd, opdat wij ook geduldig op Gods genade zullen wachten en niet wanhopig worden – ook al laat Hij ons lang wachten.

‘Verberg Uw aangezicht niet van mij, opdat ik niet gelijk word aan hen, die in de hel neerdalen.’ Het uitblijven van de Goddelijke genade en verlossing brengt mee dat de ziel angstig wordt en vreest dat ze verlaten is, ja verdoemd is. Het doel hiervan is toch: dat de ziel zo in spanning gebracht wordt, dat ze overvloediger en grondiger naar genade zou verlangen en op die manier volkomener genade zou ontvangen. De psalmist is nu een, aan Christus gelijkvormig gemaakt, waarachtig mens, die in zijn binnenste geheel geen troost meer vindt en bedroefd van geest is – in voortdurend verlangen naar Gods genade en verlossing. En toch krijgt hij, als hij over dit kruis ook aan anderen wil vertellen en hen daarover wil onderwijzen, niet alleen geen medelijden of begrip, maar verdient daarmee slechts ondank en haat. Op die manier wordt hij – uitwendig en inwendig – met Christus gekruisigd. Want de verwaande heiligen nemen in hun vermetelheid een houding aan alsof ze dadelijk [dus zonder met Christus gekruisigd te zijn] zullen opvaren naar de hemel. Vrees voor de hel en dorst naar de genade kennen ze niet.

VERS: 9

LAAT MIJ TIJDIG VAN UW BARMHARTIGHEID HOREN, WANT IK VERTROUW OP U. MAAK AAN MIJ DE WEG BEKEND, WAAROP IK GAAN MOET, WANT IK HEF MIJN ZIEL TOT U OP.

‘Laat mij tijdig van Uw barmhartigheid horen,’ of: laat mij vroeg Uw barmhartigheid horen. Zoals er in de vierde Boetpsalm stond: ‘Geef mijn oren vreugde en troost’ (Psalm 51:10). Op de zelfde manier staat hier: laat mij Uw genade horen, dat ze in mijn hart zou spreken: ‘Uw zonde zijn u vergeven.’ Op die manier doet het spreken van God de vrede in het hart van Zijn volk dalen. En het ‘vroeg’ betekent: maak

haast, vertoef niet, want ik ben moe en kan niet meer wachten.

‘Want ik vertrouw op U,’ of: want mijn verwachting is van U. Laat U dáárdor bewegen, dat ik geen andere troost zoek, dan Ú alleen. Dat is een heel groot ding: om in het lijden niet bij een of ander mens of bij schepselen hulp te zoeken, maar zich te buigen en tot het einde toe te doorstaan en – in hoop op God – nederig op hulp te wachten. Zulke mensen zijn er niet veel op aarde.

‘Maak aan mij de weg bekend, waarop ik gaan moet,’ of: leer mij de weg, waarop ik gaan moet. Daarmee wordt hetzelfde gezegd als met de woorden uit de tweede Boetpsalm: ‘Ik zal u verstand geven en u leren de weg, die u gaan moet’ (Psalm 32:8). Want de mens kan onmogelijk zichzelf leiden in zijn leven. Hij moet zich dus blindelings aan God overgeven in een echt geloof. Het geloof echter ziet niets, want het is de duistere weg. Daarvan spreekt de Psalm: ‘Duisternis is onder Zijn voeten’ (Psalm 18:10). Daarom zijn het paarden en muilieren, die het licht van de rede volgen en niet verder willen gaan, dan wat ze zelf recht, Goddelijk en goed dunkt. Wat ze anders voorkomt – wat een zaak van geloof is – daarvoor slaan ze op de vlucht.

‘Want ik hef mijn ziel tot U op,’ of: want ik heb mijn ziel tot U opgeheven. Dat wil zeggen: ik ben al aan Uw wil overgegeven en heb mij daaraan toevertrouwd, want dezen alleen kan God leren en leiden, die hun ziel aan Hem toevertrouwen en die zich laten leiden. Zij echter, die hun ziel toesluiten en verbergen, kan Hij niet leiden. Daarom moet men weten dat de uitdrukking ‘de ziel tot God opheffen’ hetzelfde betekent als ‘de ziel offeren’. Onder het Oude Verbond hief men immers de offers omhoog tot God. De zin is dus deze: ik offer U geen zilver of goud, geen kalveren of schapen, maar mijn hart en mijn ziel, die U alleen als offers – aan U gebracht – aanziet. Zo zegt God zelf: *Praebe, fili, cor tuum mihi*, dat is: ‘Mijn zoon, geef mij uw hart’ (Spreuken 23:26). Het hart – de uitgangen van het leven – die wil God hebben. Daarom zegt de psalmist: *Anima mea in manibus meis semper*, mijn ziel bied ik U voortdurend aan, ik draag haar steeds in mijn handen. Dat is: ik geef haar altijd aan U over en verberg haar niet in mijn boezem. Dit vers is dus een groot gebed, maar zeer goed gesproken. Daaruit blijkt, dat een mens tot zijn God mag zeggen: ziedaar, neem mijn hart en leid U mij naar Uw wil – ik geef mij geheel en al aan U over.

VERS 10:

HEERE, RED MIJ VAN MIJN VIJANDEN – TOT U NEEM IK TOEVLUCHT.

‘Verlos mij van mijn vijanden, mijn God.’ De vijanden zijn hier de wijzen en de heiligen. Hij bidt op deze manier: laat ze mij niet overwinnen en mij niet van U weg, tot zich trekken. Zoals het in de Psalm staat: ‘Laat de vreemden niet machtig worden over mij, dan zal ik rein blijven’ (Psalm 19:14). Want – zoals al eerder gezegd is – de vervolgers van de oprechten zoeken slechts naar middelen om ze te verleiden en tot

zich te trekken op hún weg, die hun alleen de juiste toeschijnt. Daarom hebben de vromen de bescherming en bijstand van God nodig, opdat ze staande kunnen blijven in de vervolging. Zo deden de Joden met de apostelen. Met al hun doen en drijven wilden ze niets anders, dan aantonen, dat hun eigen wettische weg en levenswijze de ware was, om de Christenen uit alle macht tot hun zienswijze over te halen.

VERS 11:

LEER MIJ DOEN NAAR UW WELBEHAGEN, WANT U ZIJT MIJN GOD. DAT UW GOEDE GEEST MIJ TOCH OP DE GEBAAANDE WEG ZOU LEIDEN.

‘Tot U is mijn toevlucht – leer mij doen wat U welgevallig is.’ Mijn vijanden hebben U niet nodig, ook Uw onderwijs niet. Daarom vluchten ze niet tot U, ja, ze menen mij te moeten leren en te zeggen, wat ik moet doen. Zij willen allemaal meesters zijn. Maar het is alles ijdel, hol gezwets en onzin. Behoed mij daarom voor hen en wees U Zelf mijn Meester.

Daarom bidt de psalmist: ‘O God, verlos mijn ziel van de bedrieglijke lippen’ (Psalm 120:2). Dat wil zeggen: van valse leringen en de listige tongen, die onder de schijn van waarheid dwaling leren. Zulke predikers zijn er nu nog veel in de christenheid – bij menigten. Slechts weinigen prediken het fundament – dat is Christus.

‘Want U bent mijn God.’ Dat betekent: ik maak voor mijzelf geen afgod van mijn wijsheid en gerechtigheid, zoals mijn vijanden dat doen, maar ik houd mij aan Uw genade en neem Uw wijsheid en gerechtigheid aan – die in U alleen is en eeuwig blijft.

‘Dat Uw goede Geest mij toch op de gebaande weg zou leiden,’ of: dat Uw goede Geest mij toch op de rechte weg brengt. Laat niet toe dat zij mij leiden, of enig ander mens. Want ze brengen iemand op kromme wegen en een boze geest van U leidt ze. Men moet namelijk hierop wel letten: beide geesten zijn van God, de goede en de boze. De boze geest geeft God aan de hovaardigen. Zo staat er van Saul geschreven: over hem regeerde de boze geest van God (1 Samuel 18:10 en 16:14). Dat is de geest van toorn en wrevel, waardoor de mensen voor hún recht en hún waarheid strijden en de goeden vervolgen. Zo staat er ook in Romeinen: ‘God heeft hun gegeven de geest van haat en van toorn’ (Romeinen 11:8). De goede Geest is de Heilige Geest: Die maakt zachtmoedige, vriendelijke en goedgezinde harten, die op de goede weg gaan, waarop ze in alle dingen niets zoeken dan God – en niet zichzelf.

VERS 12:

HEERE, MAAK MIJ LEVEND OMWILLE VAN UW NAAM – VOER MIJN ZIEL UIT DE VERVOLGING OMWILLE VAN UW GERECHTIGHEID.

‘Heere, maak mij levend omwille van Uw Naam.’ Dat wil zeggen: opdat Uw Naam geëerd zou worden. Die wordt echter geëerd, als ontdekt wordt, dat Hij leven en gerechtigheid geeft uit genade, zonder verdienste. Dan immers kan men zeggen: God is goedgunstig, genadig, barmhartig. Dat zijn Zijn namen, die te prijzen zijn. De eigengerechtigte heiligen echter eren hun eigen namen. Zij willen ook levend zijn in hun gerechtigheid. Daarom achten ze Gods gerechtigheid niet. Aan de zondaar geeft Hij die uit genade en zo maakt Hij hem in waarheid levend door Zijn geschonken gerechtigheid. Daarom zegt de psalmist niet: geef mij loon voor mijn gerechtigheid, maar hij zegt: maak mij levend in Uw gerechtigheid. En zo moet inderdaad een christen hier en nu bidden, als hij tenminste werkelijk een christen is en weet dat uitwendige gerechtigheid louter bedrog is.

‘Voer mijn ziel uit de vervolging omwille van Uw gerechtigheid.’ De bidder bidt niet alleen dat hij beschermd mag worden tegen zijn vijanden, die zéér rechtvaardige mensen, maar ook dat hij eindelijk uit hun omgeving mag worden weggeleid. Want al worden de vromen in het midden van hun vijanden beschermd, ze zijn toch nog onder hen als gevangenen, zolang tot ze óf uit hun midden worden weggeleid, óf totdat de vijanden bekeerd en vrienden worden.

VERS 13:

VERNIETIG MIJN VIJANDEN VANWEGE UW GENADE. DOE ALLEN OMKOMEN, DIE MIJN ZIEL BEANGSTIGEN, WANT IK BEN UW DIENAAR.

‘En vernietig in Uw barmhartigheid mijn vijanden.’ Dat betekent: vanwege Uw barmhartigheid en genade, opdat die geprezen en bekend gemaakt mogen worden. Van dit prijzen en erkennen zijn mijn vijanden altijd – en wel zéér – afkerig. Zij prijzen hun gerechtigheid en roemen hun wijsheid.

‘Doe allen omkomen, die mijn ziel beangstigen,’ of: doe allen omkomen, die mijn ziel met aanvechting benauwen. Bedoeld zijn dezelfde ingebeelde mensen, die proberen de zielen der rechtvaardigen in hun strik en dwaling te vangen. In de Psalm staat het woord: ‘De strik is gebroken en wij zijn bevrijd’ (Psalm 124:7). Daarom luidt de Hebreeuwse tekst (naar de mening van de heilige Hieronymus) zo: ‘Allen, die mijn ziel binden of vangen.’

‘Want ik ben Uw dienaar.’ Dat betekent: ik leef in de genade, en daarom dient mijn gehele leven U en niet mij, want ik zoek niet mijzelf, maar U en het Uwe. En dat kunnen ze, die in hun eigen gerechtigheid leven, niet doen. Die dienen zichzelf en zoeken het hunne in alle dingen.

Mocht nu iemand tot mij zeggen: kunt u nu over niets anders spreken dan alleen maar over menselijke gerechtigheid, wijsheid en kracht en niets anders doen, dan altijd maar weer met het oog op Gods gerechtigheid en genade de Schrift uitleggen

Kunt u werkelijk nu niets anders, dan steeds maar op die ene snaar spelen en moet U nu altijd hetzelfde liedje zingen? Dan geef ik dit antwoord: ieder moet maar op zichzelf zien. Wat mij betreft, ik moet bekennen: zo vaak ik minder dan Christus in de Schrift gevonden heb, ben ik nog nooit verzadigd geworden, maar zo vaak ik Christus en meer gevonden heb, ben ik er nooit armer van geworden. Daarom ben ik van mening dat ook dit waar is: dat God – de Heilige Geest – niets meer weet of weten wil dan Jezus Christus. Christus Zelf zegt van God de Heilige Geest: ‘Hij zal Mij verheerlijken. Hij zal niets uit Zichzelf spreken, maar uit het Mijne zal Hij het nemen en het u verkondigen’ (Johannes 16:13 vv).

Christus is Gods genade, barmhartigheid, rechtvaardigheid, waarheid, wijsheid, kracht, troost en zaligheid, door God aan ons gegeven – zonder enige verdienste. Christus zelf – zeg ik – niet, zoals sommigen met blinde woorden zeggen *causaliter*, dat is: ‘door middel van.’ Dat zou immers betekenen, dat Hij de gerechtigheid slechts gééft, dat Hij er Zelf echter buiten blijft. Neen, zo’n gerechtigheid is dood, ja ze is niet eens gegeven, als Christus Zelf er niet in is, zoals de glans van de zon en de warmte van het vuur er niet kan zijn, zonder dat de zon en het vuur er zelf zijn.

Nu zijn er velen, die deze woorden van de genade zo onbelangrijk vinden, dat ze vermetel spreken: wie zou dat niet weten, dat zonder genade niets goeds in ons is? Ze denken op deze manier, dat ze het heel goed begrijpen. Ja, sterker nog: als men hun vraagt, of ze dan hun eigen gerechtigheid voor niets achten, zijn ze gauw klaar met hun antwoord en zeggen: o ja, dáár ben ik zeker van!

Dat is een bedroevende, diepe blindheid, te menen, dat je op de hoogste trap der volkomenheid staat, als je nog niet eens de onderste hebt begrepen, laat staan uit ervaring kent. Want hoe zou een mens hoogmoediger kunnen zijn, dan als hij waagt te zeggen, dat hij rein is van alle hoogmoed en van alle boze neiging? Deze geestelijke hoogmoed is de hoogste en allerergste ondeugd, omdat zijzelf heel goed weten, dat ze nog niet eens rein zijn van vleselijke en menselijke neigingen.

Daarom is er nooit een heilige zo stoutmoedig geweest om van zichzelf te beweren, dat zijn eigen wijsheid en gerechtigheid in zijn eigen ogen niets betekenden. Echte heiligen zijn daarvan niet zo zeker, ze zijn over deze dingen steeds met zichzelf in strijd. – En dan komen ze opnieuw met een bedrieglijk woord en zeggen: ja, maar de zondige neiging op zichzelf is nog geen doodzonde, en ze beweren dat ze heus niet zo blind zijn, dat ze niet zouden weten dat er verschil is tussen ‘dagelijkse’ zonde en ‘doodzonde’. Welbeschouwd zijn ze ondertussen zó blind, dat ze met hun onderscheidingen in de rechterstoel van Christus gaan zitten. Want het mag waar zijn, dat ‘dagelijkse’ zonden ons niet in de verdoemenis brengen, maar van nature zijn er geen ‘dagelijkse’ zonden, dan alleen voor hen, wie God ze uit genade als ‘dagelijkse’ toerekent. Maar dat doet Hij slechts bij Zijn gelovigen, die ze niet licht opvatten.

Daarom is het een heel gevaarlijk iets, van ‘dagelijkse’ zonden te spreken, als men daardoor zekerheid wil ontvangen en dat is een valse troost. Men verzet zich zo-doende tegen de echte vrees van God en leert het oordeel van God – op een

verborgen manier – als van geen betekenis te achten. Want als het waar is, dat de mens van ieder ijdel woord rekenschap moet afleggen op de jongste dag (Mattheüs 12:36), wie zal dan zo stoutmoedig zijn, zich voor zijn ‘dagelijkse’ zonden niet vol vrees te wachten, of ze niet te bewenen. Op die manier moet hij toch in ootmoedige vrees en ernstig verlangen naar genade en barmhartigheid verlangen? Amen

Maarten Luther